herpy

GECKOR

Bauer's chameleon gecko

Eurydactylodes agricolae

Eurydactylodes agricolae är en liten, smal klättrare från skogarna i nordvästra Nya Kaledonien med oliv- till mosgrön, kornig fjällhud och gula tecken vid munnen och på lemmarna. Den tål värme dåligt, men är inte svår att hålla i ett svalt, fuktigt och tätt beväxt terrarium.

Familj: Diplodactylidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**5-6 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På dagen och i skymningen**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**30 × 30 × 45 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**18-24 °C**
Temperatur, natt	**16-20 °C**
Luftfuktighet	**60-90 %**
UVB	**Valfritt** Fergusonzon 1
Föda	**Insekter och färdigfoder**
Hålls	**Ensamma, parvis eller en hane med flera honor**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Könsmogen	**18-36 mån.**
Kullstorlek	**1-2 ägg**
Kullar per år	**5-7**
Inkubation	**60-120 dagar** vid 22-25 °C

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Nära hotad (NT)**

Om arten

Eurydactylodes agricolae är en av fyra arter i släktet *Eurydactylodes*, som bara finns på Nya Kaledonien. Den är liten och smal, och vuxna djur blir upp till 6 cm från nos till kloak. Med svans blir den omkring 10 cm. Fjällen ger huden ett grovt, kornigt utseende. Färgen är oliv- till mosgrön med iögonfallande gula tecken vid munnen och på fram- och baklemmarna, och det kan sitta mörkgröna band över rygg och svans.

Arten beskrevs 2001 av Friedrich Wilhelm Henkel och Wolfgang Böhme utifrån djur från en plats ca 20 km norr om Koumac. Artnamnet *agricolae* hedrar den amerikanske herpetologen Aaron M. Bauer: Bauer betyder lantbrukare på tyska, och på latin blir det *agricola*. Arten har tidigare förväxlats med *Eurydactylodes vieillardi*. I dag står den som nära hotad (NT) på IUCN:s rödlista.

I terrarier är arten långt mindre vanlig än *Correlophus ciliatus* och *Rhacodactylus auriculatus*. Den är snabb och skör, och även om den kan vänja sig vid lugn hantering är den först och främst ett djur att titta på. Arten lever förmodligen 10-15 år. Svansen växer inte ut igen om den tappas, så ta aldrig tag i den.

Utbredning och livsmiljö

Eurydactylodes agricolae finns bara på huvudön Grande Terre på Nya Kaledonien i sydvästra Stilla havet. Arten är känd från den nordvästra delen av ön, och typlokalen ligger ca 20 km norr om Koumac. De registrerade fynden ligger i samma område, mellan ca 19,7 och 20,8 grader sydlig bredd.

Utbredningen är alltså liten. Exakta gränser och beståndets storlek är inte kända. IUCN bedömer arten som nära hotad.

> **Naturlig utbredning:** Nya Kaledonien.

LIVSMILJÖ

Eurydactylodes agricolae lever i träd och buskar i skog och snår upp till omkring 1.000 meters höjd. Släktet lever i fuktig regnskog från lågland till medelhöjd och i tät maquis, det täta buskage som är utbrett på Nya Kaledonien. Här sitter djuren på tunna grenar, slingerväxter och breda blad, vanligen ett par meter över marken.

Skogarna är fuktiga med tät lövverk, som geckon använder som gömställe, och dess färger gör den svår att upptäcka bland bark, lav och blad. Temperatur och luftfuktighet i livsmiljön har inte mätts.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur av *Eurydactylodes agricolae* eller ett par kan hållas i ett terrarium på minst 30 × 30 × 45 cm (längd × bredd × höjd), och högre är alltid bättre. Höjden är viktigare än golvytan, eftersom arten lever i träden och klättrar mycket. En trio mår bra av lite mer utrymme. Ungdjur trivs bäst i små, enkla plastlådor där du lätt kan hålla koll på foder, träck och hudömsning.

Inred med många tunna grenar och slingerväxter på olika höjder, platta bitar av korkbark och små korkrör som geckon kan gömma sig bakom. Tät växtlighet är viktig, antingen med levande växter som pothos, bromelior och små fikus eller med konstgjorda. Korkbark hjälper också vid hudömsning. Ett bottensubstrat av jord, kokosfiber och fin orkidebark med ett lager löv överst fungerar bra och kan göras bioaktivt, medan hushållspapper är lätt att hålla rent för ungar och i karantän.

Terrariet ska ha god ventilation med fint nät, eftersom djuren är mycket små och kan ta sig ut genom springor som man knappt ser. Kontrollera lock, skarvar och ventilationsytor noga och välj gärna ett lock med lås.

Läs mer: Karantän och hygien

TEMPERATUR

Eurydactylodes agricolae kommer från skogar med måttlig temperatur och tål värme dåligt. Håll 18-24 °C på dagen, och djuren klarar sig bra vid vanlig rumstemperatur. På natten får temperaturen gärna sjunka till 16-20 °C. Det behövs ingen värmeplats, och terrariet får gärna ha ungefär samma temperatur överallt.

Undvik längre perioder över 25-26 °C. Mer än 26 °C ger stress, och temperaturer omkring 28 °C eller däröver kan vara dödliga. Ställ terrariet långt från fönster och värmekällor och håll koll på temperaturen under varma perioder, vid behov med en fläkt i rummet.

Om rumstemperaturen på vintern sjunker under 16 °C på natten kan en svag värmematta på sidan, styrd av en termostat, hjälpa. Använd aldrig värmelampor eller spotlampor. Mät med en digital termometer, gärna på flera ställen i terrariet.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten hos *Eurydactylodes agricolae* ska vara måttlig till hög och variera under dygnet. Sikta på 60-70 % under dagtid och 80-90 % efter sprayningen på kvällen. Spraya väggar och växter med en fin dimma så att geckon kan dricka dropparna, och låt terrariet torka delvis upp mellan varje sprayning. Konstant våta förhållanden ger luftvägsinfektioner, mögel och bakterier.

Geckon dricker mest droppar från blad och väggar, men en mycket låg skål med friskt vatten, som byts dagligen, är en bra extra trygghet. Skålen ska vara så låg att en liten gecko inte kan drunkna i den. Den ersätter dock inte sprayningen, och ungarna ska hinna dricka varje gång det sprayas.

Om du inte kan hålla fuktigheten uppe kan du täcka över en del av nätlocket, använda fler levande växter eller spraya oftare på vintern, när centralvärmen torkar luften. En hygrometer visar om rytmen håller.

LJUS OCH UVB

Eurydactylodes agricolae är aktiv på dagen och i skymningen och solar sig gärna under UVB-ljuset. Ge en fast dygnsrytm med 10-14 timmars ljus.

UVB är inte absolut nödvändigt. Djur utan UVB är lika friska och förökar sig lika bra, men ett svagt UVB-ljus i Ferguson-zon 1 (UV-index 0,0-0,7), till exempel ett rör på 2 %, kan också rekommenderas. Väljer du UVB, använd ett svagt rör över ena sidan av terrariet och se till att det finns gott om skugga och tät lövverk. Ger du inte UVB, pudra insekterna med kalk med D3-vitamin.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Grundfodret för *Eurydactylodes agricolae* är en färdigblandad pulverkost för fruktätande nykaledoniska geckor, som röres ihop till en smidig gröt. Servera den i en liten skål eller ett flasklock, eftersom djuren är så små, gärna monterad högt upp. Undvik kost med mycket fett och kalk, eftersom släktet förmodligen är känsligt för det. Ge frisk gröt varannan eller var tredje dag och ta bort rester efter ett dygn.

Levande insekter är inte strikt nödvändiga, men avelsdjuren mår bättre och lägger fler ägg när de får insekter en eller två gånger i veckan: bananflugor och alldeles små syrsor till ungar, små syrsor, dubianymfer eller små soldatflugelarver till vuxna. Insekterna får inte vara bredare än avståndet mellan djurets ögon, för är de för stora ignorerar djuren dem. Pudra dem med kalk med D3-vitamin och ge en gång i månaden ett multivitamin.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

Eurydactylodes agricolae är liten, snabb och skör och framför allt ett djur att titta på. Med tålamod kan den vänja sig vid kort, lugn hantering. Ge ett nytt djur 3-4 veckors ro för att vänja sig och vänta med hanteringen tills det äter lugnt. Håll dig lågt över en säng eller soffa och låt djuret gå fritt från hand till hand i stället för att hålla fast det.

Ta aldrig tag i svansen. Svansen växer inte ut igen.

Ungdjur hålls bäst ensamma, eftersom de kan slåss. Vuxna kan hållas ensamma, som par eller som en hane med en eller två honor, om terrariet är tillräckligt stort och har många gömslen. Håll aldrig två hanar tillsammans. Honor går som regel bra ihop, men kan nafsa i varandras svansar, så var uppmärksam på bett, tappade svansar och djur som inte får nog med foder. Fler än två honor till en hane ger färre ägg.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hos *Eurydactylodes agricolae* syns könet tydligt först när djuren är vuxna. Hanar har en tydlig hemipenisbula vid svansroten och framträdande, ofta gula och vaxartade porer på låren. Honor saknar båda delarna. Hos ungdjur är det svårare. Hanar kan få porer redan efter 2-3 månader, och de syns då med förstoringsglas, men honor kan ha falska porer som liknar dem. Honornas porer saknar dock den gula, vaxartade proppen och sitter samlade i ett litet rutmönster i stället för över hela låret.

Vänta med aveln tills djuren är minst ett och ett halvt år gamla och tills honan har nått en lämplig vikt eller har lagt obefruktade ägg. Könsmognaden inträffar efter 1,5-3 år. För tidig avel kan ge hemipenisframfall hos hanen och problem med äggläggningen hos honan. Det säkraste är att vänta längre.

PARNING

Par eller trior av *Eurydactylodes agricolae* kan gå ihop hela året, och med god skötsel och bra foder fortplantar de sig villigt. Aveln följer årstiden: Äggläggningen börjar på våren (februari-april), avtar från oktober till december och gör uppehåll under de svala vintermånaderna.

En viloperiod på två till tre månader med kortare dagar (under 12 timmars ljus) och något lägre temperatur, till exempel 20-22 °C, sätter aveln på paus. Därefter återgår man till normala dagar och temperaturer för att få i gång djuren igen. Vid parningen biter hanen honan i nacken, och båda kan ge ifrån sig ljud. Hanen kan också darra med kroppen, huvudet eller svansen. Det är normalt. Om du sätter ihop en ny hane med en hona, håll koll på att hon inte behandlas för hårt.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Honan av *Eurydactylodes agricolae* lägger två ägg åt gången och en ny kull var tredje till fjärde vecka under säsongen, sammanlagt omkring 5-7 kullar per år. Honan gräver ner äggen, ofta ganska djupt, och man kan ofta se var hon har grävt.

Ställ in en äggläggningslåda på minst 10 cm djup i terrariet och fyll den med en blandning av hälften torvmossa och hälften vermiculit, som alltid är fuktig men inte dyblöt. Honor lägger ofta ägg utanför lådan, men det är som regel dåliga ägg. Ge honan kalk och insekter under hela säsongen och håll koll på att hon inte går ner i vikt. Problem med äggläggningen, där ett ägg sitter fast, kan drabba honor med låga kalk- eller fettreserver och kräver en veterinär med erfarenhet av kräldjur.

INKUBATION

Ta upp äggen av *Eurydactylodes agricolae* och lägg dem i en liten behållare med fuktig, men inte blöt, vermikulit eller ett liknande substrat. Öppna locket var fjärde till sjunde dag för att kontrollera äggen och byta luft. Låt inte mediet torka ut, och undvik stående vatten.

Vid 22-25 °C kläcks äggen efter 60-120 dagar, oftast efter 70-90 dagar. Det är inte dokumenterat om könet beror på temperaturen.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Ungar av *Eurydactylodes agricolae* sköts som de vuxna, men med lite mer omsorg. De ska sprayas regelbundet så att de kan dricka dropparna, eftersom små djur snabbt torkar ut. Samtidigt är för våta förhållanden och dålig ventilation lika farligt, eftersom det ger luftvägsinfektioner. Se därför till att luftcirkulationen är god så att terrariet kan torka upp mellan sprayningarna.

Håll ungarna i små, enkla lådor med hushållspapper, tunna grenar, konstgjorda växter och en bit korkbark som hjälp vid hudömsning. Ge dem färsk pulverkost varannan dag i små portioner och då och då bananflugor eller alldeles små syrsor. Håll ungarna var för sig och väg dem regelbundet. Om en unge inte går upp i vikt bör en veterinär med erfarenhet av kräldjur se den snabbt.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta problem hos *Eurydactylodes agricolae* beror på fel förhållanden. De typiska felen är:

- För mycket värme. Arten är mycket värmekänslig, och omkring 28 °C eller mer kan vara dödligt. Håll terrariet svalt och långt från fönster och värmekällor.
- För lite fukt och för lite vatten, särskilt hos ungar. Det ger uttorkning, hudrester som sitter fast och djur som inte trivs.
- För fuktigt och för dålig ventilation. Konstant våta förhållanden och stillastående luft ger luftvägsinfektioner, mögel och bakterier. Låt terrariet torka upp mellan sprayningarna.
- Brist på kalk och D3-vitamin. Det ger benskörhet (MBD). Pudra insekterna med kalk och använd D3 eller svagt UVB om djuret inte får D3 på annat sätt.
- Problem med äggläggningen hos honor med dåliga kalk- eller fettreserver. Kontakta snabbt en veterinär om en hona är tydligt sjuk och inte får ut sina ägg.
- Tappade svansar efter hantering eller slagsmål. De växer inte ut igen.

Ett friskt djur är vaksamt, har klara ögon och en fyllig kropp utan synliga revben och höftben. Sök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om geckon går ner i vikt, under längre tid inte vill äta, är slapp eller har oförklarliga fläckar eller missfärgning. Små geckor blir snabbare sjuka än stora. Tvätta alltid händerna före och efter att du har rört vid djur eller terrarium, eftersom kräldjur kan bära på salmonella.

Läs mer: Vanliga sjukdomar och tecken på sjukdom

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.

Hela guiden med karta och uppdateringar: herpy.org/sv/geckor/eurydactylodes-agricolae